

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Deák Ferenc
Ucca 2. Telefon: 13-33. Kladóhivatal:
Kölcsházi Könyvtár és jegyiroda: Aradi
Ucca 8. Telefon: 306. Nyomda: Löw
Linó ucca 19. Telefon: 16-34. » » » » »

Csütörfök, 1928 Március 22

IV. EVFOLYAM 67. SZAM

MAKO: Szerkesztőség és kladóhivatal:
Uri ucca 6. Telefon: 151. szám. » » » » »
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség
és kladóhivatal: Andrassy ucca 25.
Telefon: 49. szám. » » » » »

Előfizetési ára havonta 3-20 vidéken és a fővárosban 3-30, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16 vasár- és ünnepnap 24 fillér

Az árkádok árnya

Van a szegedi határnak olyan, több ezer holdas szöglete, ahol minden második felnőtt nem tud írni-olvasni. A csongrádi tanyákon tíz család közül hatnak gyermekei vagy gyöngélméjték, vagy angolkórosak, vakok, bénák és nyomorékok. Kiskunmajsán huszonkét kilométert kell gyalogolni annak az anyának, aki gyermekét orvoshoz akarja vinni himlő elleni oltásra.

Megdöbbenő, lélekbenmarkoló, nehéz fájással fájó adatok azok, amiket tegnap a szegedi Bethlen Gábor Kör előadó estjén a Duna-Tiszaközi Kamara igazgatója a magyar lelkiismeret elé tárt. S ha most a magyar életnek a gyászkeretes adatai mellé hozzágondoljuk azt az elementáris hatású — *vidbeszédet* is, amit a közoktatásügyi miniszter kiküldötte a minap a szegedi tanyai iskolák állapota felett tartott, akkor különös érzést kelt és különös gondolatokat ébreszt a kiállítás a kulturpalota nagytermében.

Csak vitatkozzanak az árkádok alatt, csak álmodjanak a magyar sors *fehér kövén*, csak mérjék össze fegyvereiket a korai barokk és a késői rokokó hívei, — milyen határtalanul messzeszik a magyar élettől mindaz a gondolat, ötlelet, szépségkeresés, ami ezekben a pályatervekben zsufolódot össze. A magyar élet nem az árkádok alatt sétál, a magyar élet ott pusztul a majsai homokon, a magyar élet ott sikkad el a tápió rét analfabétái között s ott sötétül el a csongrádi ártatlan gyerekek elhomályosult tekintete mögött. A magyar kulturpolitikának katasztrófális elméretezését riasztják ránk ezek az egymás mellé tett adatok. *A fenn az ernyő, nincsen kas tengegye*, fundamentuma, konstrukciója lett a hivatalos magyar kulturpolitikának. S milyen az ernyő, ami fenn van? Árkádok íveihöz szabták barokk ornamentikáját, szavak csilingelnek rajta, programok rózsafüzerei öltöztetik fel díszesre, lyoni selymöt aransujtás ékesíti s mindegyik darabját egy-egy Collegium Hungaricum perspektívás képe ékesíti. Ez az ernyő *fent*. És mi van a kasban *lent*? A szegedi analfabéták, a csongrádi debilisek s a gyereke bölcsője s az orvos szobája között huszonkét kilométereket menetelő magyar anyja a majsai határban.

Most rendezik be a madridi magyar követ-séget; legendák szövődnek arról a gazdagságról és fényről, ami a magyar állam spanyolországi követét körül fogja venni *állami* otthonában. Rómában már a második középkori palotát vásárolja meg a kultuskormány a magyar adózók pénzén. A Collegium Hungaricumok — egyszer már le kellene írni egymás mellé azok nevét, akik Szegedről ezekbe a kollégiumokba kaptak ösztöndíjat, — azok számára nyújtanak gondtalan életet, akik Hal-lerek, Vicziánok, Léhnerék és Eckhardtok vezetése alatt foglalták el helyeiket a magyarságban. S a közoktatásügyi miniszter kiküldötte szerint Szeged tanyáin vannak ólszerű állami népiskolák, a négyezer holdas tápióréban a felnőtt lakosság fele nem tud írni-olvasni s a majsai pusztán orvos nélkül száll fel az angyalok közé az anyagyásznak világra-jött magyar gyerek.

Hozhatnak törvényt a numerus claususról, az enyhítés ürügyével megszigoríthatják rendelkezéseit s — ahogy a törvényhozás felsőházában mondotta a Magyar Tudományos Akadémia elnöke: — *hűlvány és gyáva mó-*

don ráeshetnek huszan egyre, hogy kiverjék a padok közül azt, akinek késői konkurrenciájától ilyen gonosz hamarsággal akarnak megszabadulni, — mit használ mindez a magyar fajnak s mit használ mindez a magyar fajvédelemnek? Egyetlen magyar gyerekkel sem lesz több, mert árkádok fogják övezni a fogadalmi templom terét. Nem lesz több egyetlen magyar gondolattal, egyetlen felzendülő magyar cselekvéssel, mert barokk püspöki palotát építenek azon a helyen, melyet egyetemi intézetek és egyetemi internátusok részére vettek el magánosoktól. Az *intelligencia tartalékolása*, — halljuk a közfel túségre szánt új jelszót. Tartalékolni kell az intelligenciát, tehát többet kell termelni, mint amennyit el tudunk tartani, mint amennyi munkát és kenyeret tud magának találni ebben a tizen-negy

megyére ítélt országban. De ezt a tartalékot nem lehet trezorba zárni és nem lehet elver-melni. Ennek az intelligenciának kenyér kell, napfény és munka. S hol találja meg mind-ezt, amíg — tartalék? Tartalékkenyérrel és tartalékunkával nem lehet ellartani a tartalékintelligenciát. Az intelligenciát tartalékolni, intelligenciát feleslegesen kitenyészteni, tömegcikké, bazáráruvá téve a diplomát, amíg a tudatlanságban, sötétségben és kenyértelen szegénységben elsenyved a gyökér és kiszárad a forrás, — ez az árkádok kulturpolitikája.

Tegnap az egyik kormánytámogató képviselő azt mondotta az országgyűlésen: bár a magyar földművelésügynek is volna egy Klebelsbergje. Mi pedig azt mondjuk: bár a magyar kulturpolitikának is volna egy Mayer Jánosa.

Egy repülőgép roncsa két halottal...

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Newyorkból jelentik: A canadai kormány egyik repülőgépjárata jelenti, hogy a Withe Cap heggyen, 224 mérföldnyire Brown Halltól egy repülőgép roncsait látta két halottal. A

canadai hatóságok járőröket küldtek a Withe Cap heggyre és azt hiszik, hogy a heggyen *Hincliffenek és kíséretének holtestét fogják megtalálni*

Huzd rá Petrovácz!

Éles vitában tárgyalt a képviselőház a keddi esti tüntetések ügyét — Felszólalások a solti halálmoziról és Rakovszky Iván nyugdíjáról

A pénzügyminiszter visszavonta az appropriációt

Budapest, március 21. A képviselőház mai ülése azzal kezdődött, hogy Bud János pénzügyminiszter felállott és így szólt: Tisztelettel bejelentem álláspontom teljes fentartása mellett, hogy az appropriációs javaslatot visszavonom.

Bethlen István gróf miniszterelnök áll fel ezután szólasra. — Kérem a képviselőházat — mondja a miniszterelnök nagy érdeklődés közepette — méltóztatni a pénzügyminiszter ur bejelentését tudomásul venni és ennek megfelelően az appropriációt egyelőre levenni a napirendről. A kormány sulyt helyez ma is arra, hogy a Ház tanácskozása normális és békés atmoszférában bonyolódjék le. A kormány a legközelebbi jövőben javaslattal fog jönni a Ház elé a házszabályok módosítására. A költségvetés vitájában Perlaky György, majd Beck Lajos szólalt fel.

— A gazdasági konszolidáció kétségtelen jelei mellett — mondotta Beck — olyan tünetek is mutatkoznak, amelyek *sulyos aggodalomra adnak okot*.

Homonay Tivadar elfogadja a költségvetést. Negyednégy órakor folytatták az ülést.

Malasits Géza a következő szópok, aki arról beszél, hogy általános gazdasági kedveltség van az országban, az autómó vámtarifa nem hozta meg azokat a reményeket, amelyeket hozzáfűztek.

Herrmann Miksa kereskedelmi miniszter: A cseh szerződés óta már összeomlott a vámtarifa.

— Az autómó vámtarifával magyar textilipart akartak teremteni — mondja Malasits Géza. — Egyetlen iparágban nem fizetnek olyan szemérmetlenül, mint a textiliparban. A munkanélküliség veszedelmes arányokban terjed. A kormány el-

fojtja a munkások bérmozgalmát.

Ha a szakszervezeti reformból törvény lesz, a munkásság többé nem kezdhet nyílt bérmozgalmi harcot.

Ez az ut a földalatti szervezkedéshez vezet.

Báró Voinics Miklós, Bárdos Ferenc után a vitát berekesztették.

A napirendhez Váry Albert szól hozzá. Felszólalásában

a solti szerencsétlenségre

akarja irányítani a figyelmet. A filmelőadás előzetes hatósági bejelentés és engedély nélkül folyt le. Kéri a belügyminisztert, szigorítsa meg hasonló előadások engedélyezését.

Seitovszky belügyminiszter megállapítja, hogy az előadásra nem kértek engedélyt, a gépkezelőnek nem volt meg a szükséges képesítése és a filmelőadások tartásához szükséges belügyminiszteri engedélyt sem szereztek meg az előadás rendezői. Az esettel kapcsolatosan kénytelen lesz még szigorban kezelni az ilyen ügyeket.

Valamelyes mulasztás terhelheti legalább is a helybeli hatóságot,

amelynek tudomással kellett volna bírnia arról, hogy már 3 nap óta folyt az előadás a köz-ségben.

Farkas István kijelentette, hogy ez esetben is csak az a rendszer érvényesült, hogy a szabályok csak egyes embereket köteleznek s hogy a köz-igazgatás kétféle mértékkel mér.

Petrovácz Gyula

a Városi Színház előtti tüntetést

lette szövé. A múlt vasárnap a szocialista márciusi ünnepen a rendőrség keztyűs kézzel járt el a rendbontókkal szemben, a tegnapi tüntetés során pedig ismét azt kellett tapasztalni, hogy a nacionalista tüntetőkkel szem-

ben szigorubban lépnek fel. Budapest színgazgatói sorozatosan provokálják a nemzeti érzés felháborodását.

Rothenstein Mór: *Mi közünk a Huzd rá Jonnyhoz?*